

متن پرسش

با سلام خدا قوت از اینکه در ایام اعتکاف می خواستم مزاحم شوم و خداوند توفیق داد و حاصل نشد شاکرم اما سوال در یکی از بند های دعای صحیفه سجادیه ((الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا ابْلَاهُمْ مِنْ مَنَنِ الْمُتَتَابِعَةِ ، وَ اشْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعْمَةِ الْمُتَظَاهِرَةِ ، لِتَصْرِفُوا فِي مَنَنِهِ فَلَمْ يَخْمُدُوهُ ، وَ تَوَسَّعُوا فِي رِزْقِهِ فَلَمْ يَشْكُرُوهُ . وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَةِ إِلَى حُدُودِ الْبَهِيمِيَةِ فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ «إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا . « الف) معرفت به حمد فصل انسان از بهیمیه است . ب) این معرفت خود از طرف پروردگار است یا خود حمد ج) آیا لازم هر حمدی شناخت نیست حتی در حد جمادات آن هم تکویناً آیا معرفت به حمد در مورد انسان با شناخت در مورد حمد و تسبیح موجودات دیگر طول هم هستند یا خیر . اگر هم صورت سوال ها غلط است بفرمایید تا استفاده کنیم ۲- سوال دیگر رابط بین حمد و تسبیح که آیا حمد اعم تر از تسبیح است یا تسبیح لازم حمد است . در پایان اگر صورت سوالات هم غلط است . فرمایید تا استفاده نمایم .

متن پاسخ

باسمه تعالی: سلام علیکم: ۱- حضرت سجاد «علیه السلام» روشن می کنند استفاده از نعمت بدون حمد یک نوع زندگی حیوانی است و لطف خدا به انسان ها آن بوده که شعوری به آن ها داده که منعم را می شناسند و در راستای حمد خداوند با نعمت ها برخورد می کنند. خداوند در ما شعوری قرار داده که بتوانیم با نظر به نعمت ها متوجه او باشیم و لازمه ی هر حمدی شناخت منعم است ولی این نوع شناخت همان طور که حضرت می فرمایند مخصوص انسان است ۲- شاید بتوان گفت در حمد نظر به کمالات خداوند داریم ولی در تسبیح تلاش برای سیر و حرکت به سوی خداوند در میان است با این اعتبار که تسبیح را به معنای شناکردن به سوی مقصد تلقی کنیم. موفق باشید